

Enrian tama quri laqi

Thowlang!

Smleani ku ha laqi mu, pniqi biyax lnglungan tgkla kneuwit na nanak:smtrung saw ksgun o tai saw mha mttuku bi rmun na, mniq kska knbalay na sdgiyal o ini srinah; mniq kska tmgiyal o ida qnsbilaq mnegseesu bi lnglungan na.

Brahaw misu smleani ku ha laqi mu, tai saw aji mha kbrhuan ka lnglungan na ungat endaan; dduli quri tgkla sunan, balay kngkla pusu tasil o tgkla hyaan nanak.

Mdurun ku, tai su saw ddulun quri aji empeysa tglai ni suyang, rndahi powda niqan smeebrah lnglungan, mqraqil ni tmgiyal, mniq paru bgihur o pslhayi ptgdhug phiyug, pslhayi gmealu seejiq wada sdgiyal

Smleani ku ha laqi mu, mtasaw lnglungan, pthiyaq bi ka paru dnngsan na, tai saw dnudul seejiq brah na o mkla mgriq hyaan nanak han;saw na aji shngiun ka tnegsaan hyaan sbiyaw, duri ni tai saw pkrana suyang dnngsan quri hici.

Niqan kana saw ga srngaw baraw nii ka hiya do.

Mdurun ku duri, biqi hyaan ka mttuku bi lnglungan saw rmnaw bi, tai saw balay bi mnegsesu lnglungan na, aji mha pskiyux hyaan nanak.

Brahaww misu biqi hyaan ka qnsbilaq lnglungan, tai na saw aji shngiun ana bitaq knuwan ka hmut kndsana o mniq balay bi knparu, mtrawah lnglungan o mniq kkla lmnglung, mneuxul lnglungan o mniq balay bi biyax rmun.

Mdurun ku sunan duri, smlaani ku kingal laqi mu mtasaw bi lnglungan na, niqan bi gnealu, qnsbilaq bi lnglungan, gmealu seejiq msula kndsana, mqraqil kndsana ga csdamat bi kndsana rdudan ni muda ana manu kkslagu lmnglung qpahun kana alang Truku.

Manu saw kiya do yaku ka tama o tai ku saw mtduwa pnlbu rmngaw ' aji kbrhuan ka kndsana mu ' msa ku.

Thowlang mu Utux Baraw, isu o tndhuun mu, tmdahu ku sunan kdjiyax, wana isu ka spruun mu mqaras.

父親為子祈禱文

主啊！求你塑造我的兒子，使他夠堅強到能認識自己的軟弱；夠勇敢到能面對懼怕；在誠實的失敗中，毫不氣餒；在勝利中，仍保持謙遜溫和。

懇求塑造我的兒子，不至空有幻想而缺乏行動；引導他認識你，同時又知道，認識自己乃是真知識的基石。我祈禱，願你引導他不求安逸、舒適，相反的，經過壓力、艱難和挑戰，學習在風暴中挺身站立，學會憐恤那些在重壓之下失敗的人。

求你塑造我的兒子，心地清潔，目標遠大；使他在指揮別人之前，先懂得駕馭自己；永不忘記過去的教訓，又能伸展入未來的理想。

當他擁有以上的一切，我還要禱求，賜他足夠的幽默感，使他能認真嚴肅，卻不致過分苛求自己。懇求賜他謙卑，使他永遠記牢，真偉大中的平凡，真智慧中的開明，真勇力中的溫柔。

我還要向你懇求，請塑造我的孩子 有一顆清澈的心、有愛心、謙卑的心、關懷窮困的獨居老人及在太魯閣族部落投入任何公益得工作。

如此，我這作父親的，才敢低聲說：「我沒有虛度此生。」

Patas Dowriq Emptsamat

Patas dowriq emptsamat Truku o tama ka pusu, kndsansapah Truku o smparu bi Tama, kana euda ana manu o tama ka pusu bi dmudul. kska seejiq tnpusu o Truku ka pusu bi tmsamat, kndsans Truku sbiyaw o tmsamat ka pusu bi kndsansapah, ana manu ka knkla kndsans sbiyaw aji uri o euda kneudus, kska kndsans sbiyaw niqan gaya ni psaniq ka qlhangun dha balay, ida paah gaya tmsamt ka saw nii uri, quri saw endaan sbiyaw ka risaw Truku mstrung wauwa o asi ka mnsa mdkrang mangal tunux pais ni mkla bi musa tmsamat ni mangal bi samat uri, wana balay mnangal tunux pais ka mtduwa ptasan dqras, duri o mnegaya balay ni mnegseesu lnglungan, tpusu bi lala qngqaya na ni embiyax bi qbubur na saw nii o pusu balay ka saw nii ha! Snaw o tmsamat. kuyuh o tminun kika hana mksa hakaw utux, yaasa saw nii o mquri alang kndsans ruwan sapah ni aji hhuya kneudus, embbais 1 balay patas o ini tuku kiya, manu saw kiya do asi ka prana malan I duri patas lukus kika mrana qmbliqan, saw nii patas ga kska tnunan qabang aji uri o lukus, kiya o kmlawa alang ni sapah. Rinah mgdhug ini hyhuya ka alang bsiyaq balay mniq hiya ka pusu rudan Truku, spruun dha balay ka pnegluban gaya pusu rudan, manu saw kiya do kana ana manu euda kndsans o asi pprngaw dha utux rudan. Ini ptbiyax qmpah qmpahan siida tqnay musa tmsamat bbuyu 1 iyax sngayan aji uri o 2 iyax sngayan kana ka dsnaw alang, mmowsa bi brah na keeman siida muda smmalu kksa, rsuhan dha qngqaya tmsamat ka dara rudux, kiya o pucing, smbrangan, bhniq ni gasil, meysa hhtngay napan dha miyah sapah.

Mowsa bi keeman siida asi ka qmita spi, mkleelug o qmita qbhni sisil ni qmita rngji rangaw, mtduwa aji uri o ini tduwa musa tmsamat, miyah paah tmsamat dhuq sapah ka emptsamat do pssgun dha kana alang kanan ka napa dha samat.

Mmowsa mdkrang ka dsnaw siida, ini psrwai pcinun ka kuyuh, tmikan masu psramal buwax ddsun, hmlama ni psbgrahan ka tahut rqda. Musa mssli empprngaw bbuyu ka dsnaw mmowsa na ni mduuy qsiya o srbug dha qsiya ka rnabaw ni daan na murus babaw tunux txtaxa hiya smapuh aji dha eangal ramus. Babaw na nii, hmgluq pucing tgakat thmuku tluung ka kana ni tgluus embahang sndhug kari mdudul, kiya do kana o ciyu tluling baga dha ka pspuun dha rmbug qsiya gaga brah mduuy qsiya ni smdhug kari.

獵士之眼

太魯閣族是採行「父系世系」、「重視核心家庭」的族群，也是最熱中狩獵活動的族群之一，無論是在傳統文化或生活習慣，常與傳統的狩獵文化相關，許多戒律和禁忌，多從狩獵習俗中衍生。

過去，男性的婚姻條件是獵首及具有高超的狩獵技巧，才有資格紋面，其次是守規矩與心地好，有財產及身體強壯則是更次要的條件。

因涉及部落、家族生計與安全，一對菱形紋不夠，再增加成兩雙加添祝福，將備受祝福的菱形圖紋加倍織在衣物上，保家為部落。

祖先非常重視與祖靈的習俗關係。狩獵前一晚上會舉行狩獵儀式，將雞血塗在槍、長矛、刀、箭及鋼索等工具，祈求祖靈賜獸味滿載而歸。

依當夜的夢占、路上靈鳥及蠅占決定可否狩獵。回到部落，獵物分享給部落族人。

出草時，禁止婦女摸苧麻絲，婦女要準備帶去的小米、小米糕及米酒，家裡的火不能熄滅。獵團的隊長以葉子為水杓，醮散在隊員的頭上，祈求平安。隊員手持獵刀蹲坐聆聽隊長說話，皆以手指浸水中，此為水誓禮。

Mgay Bari

Sbiyaw balay ka rudan Truku ga, mkla bi mseupu meudus hmru bbuyu, quri qngqaya djiyun qmpah o smmalu nanak ni mttuku balay djiyun knsan dha nanak uri. Mtbiyax balay qmpah ka rudan Truku sbiyaw, mgrbu balay do mtbiyax qmpah ni msskeeman bi hana miyah sapah paah qmpahan dha. mnhdumtbiyax do musa maduk bbuyu ka snsaw, kykuyuh o tminun sapah.

Emtukuy ni emphuma ana manu pnegalang brah na o asi ka plealay musa psgasut han, kiya ka mha suyang bi hru ni lala gnhiyi na msa ka rudan sbiyaw. Gaya o saw nii, msgasut alang ga, mk4 jiyax ka pnsrmalan ni spida hraan idas ska rabi madas ana manu ghak pnegalang, paah sapah mowsa smapuh ka msgasut, madas kingal laqi snaw emptghuy hyaan musa, msgasut o rngagan na ka laqi snaw 'Mowsa ta smapuh utux ka sayang da, iya bi squwaq ni gmlux balay', babaw na nii do phngun na ka tahut ngalun na ka qbulit ni qhuni, qada na ngangut ni mangal bgurah qhuni marah mtahu. Pusu na ka nii ga qmada smudal nuda ni psbgurah euda, iyax jiyax musa smapuh o ini phngi ka tahut nii, babaw na nii ptungan na ka harung gaga jiyun laqi snaw ni hmiru harung musa spuhan, Mnhdu smapuh pnaah spuhan dhuq alang do miyah hyaan kana ka kuyuh tnealang peangal ghak nadas msgasut, yaasa klaun dha nadas msgasut ka ghak nii o suyang bi ni mrana bi gnhiyi niya.

Kiya ka kiya ni ini tduwa hmut musa tmukuy ka seejiq, asi ka plealay musa tmukuy ka msgasut, kiya ka suyang bi hru na ni mrana bi gnhiyi na,

Kmtuy o saw kiya uri, asi ka msgasut ka plealay musa kmtuy, kiya ka ini tmbrii ka seejiq mkan siida. Nasi aji saw kiya dga, ini kmalu hru na ni naqih gnhiyi na uri, duri o tmbriun mhuyil ka seejiq, ana qbhni saw kiya uri msa ka kari hnici rudan Truku sbiyaw.

Gaya kmtuy o saw nii, ini duwa sduuy yayu snalu xiluy ni dmuuy btug snalu djima ka mhug masu, gaya bi ka empprngaw ni squwaq kmtuy siida.

Babaw mnhdumtuy ka dsaw alang o tqnay musa bbuyu kana, mnsa bbuyu dhuq miyah sapah do mseupu kana alang mqaras mkan, mimah, meuyas ni rmgrig mktru jiyax. Kiya ka kiya ni ini knska ka knxalan do ita sayang kngl hngkawas10 idas 15 jiyax muda psmiyan Mgay Bari 1 jiyax.

感恩祭儀

太魯閣族以最單純的技術、農具自給自足。太魯閣族古時生活很忙碌，破曉開始，太陽下山回家休息。農忙過了，壯男就入山狩獵，婦女則以織布為主。

在播種及收割前，祭司得先去野外樹叢裡四天，準備祭神。在月亮剛出來時，進行一天的祭神儀式。Msgasut（祭司）帶農作物種子，要出發到祭神的地方前，Msgasut 將爐中火熄滅，將火灰及木頭清乾淨丟掉。意即：去舊立新，以乾淨的心迎接新的未來。然後用新木柴放在爐灶上燒，祭神期間不熄滅。然後點燃火把，一起去叢林祭神。

祭神完成後到了部落，部落的人來分得祭司手中的種子，但祭司得先撒下種子，以表示這種子，一定長得很好，結實更多。另外，收割時祭司得先收割，這樣吃了不會中毒，否則連鳥吃了也會中毒而死。

收穫時要用竹片製的刀來收割。而且在收割時不能說話。一年有兩次的收穫期一次是在 5-6 月稱作「Kmtuy Basaw ni Masu」另一次是在 9-10 月稱作「Mhug Basaw ni Masu」。

但因時代不同，現在每年 12 月 15 日，部落舉行三天的 Mgay Bari 活動。

Kari Mdkrang Truku

Mmowsa mdkrang brah na siida o asi ka musa rmngaw ngalan kari alang ka pusu seusa mdkrang nii. Mssruwa ka pnrngagan dha ni mmowsa siida do ini psrwai pcinun ka kuyuh ni tmikan masu psramal buwax ddsun, hmlama ni sbgrahan ka tahut rqda. Musa mssli empprngaw bbuyu ka dsnaw mmowsa na ni ' mduuy qsiya ' o srbug na qsiya ka rnabaw ni daan na murus babaw tunux txtaxa hiyi smapuh aji dha eangal ramus. Babaw na nii, hmgluq pucing tgakat thmuku tluung ka kana ni tgluus embahang sndhug kari mdudul, kiya do kana o ciyu tluling baga dha ka pspuun dha rmbug qsiya gaga brah mduuy qsiya ni smdhug kari.

Mtaqi bbuyu siida ka dhiya ni malu ka spi dha o asi klutut mn3 musa ' psisil看靈鳥, ' nasi naqih ka pnssilan dha o asi alax embrinah ini usa, nasi malu o asi usa quri ssaun. Hmdhik m qarar ni mnleelug meuyas musa sapah. Pdalih alang dha nanak do hmdhik pxal duri ni mqquri alang msqar puniq, nasi 2 ka nangal dha o ptpusal msqar. Embahang ka seejiq alang ni ima ka mnangal do asi adas lukus hubang ka tnsapah ni saan haya pstrung plukus tudu elug. Dhuq alang dhiya do dmuuy pucing enjiyan dha ni sgkuwak na babaw mnarux hiyi dseejiq do asi kmalu ka mnarux seejiq. Spteetu ' brqiya 通心樹心旗', nii o pnskraya kmeaguh mlawa utux druwan sapah tunux nii. Paah laqi bitaq rudan ka kana alang o bitaq mk5, 6 jiyax shngian dha kana rbuk dha mseupu m qarar rmgrig Seejiq ghwayan utux o yaa bi mk10 jiyax plkusan lukus hubang ni babaw na hiya do mlukus ida saw pnlukus niya.

Nasi niqan ka seejiq tnqnay dhyaan wada meydang taxa dha dhuq alang ka dhiya siida uri o ini asi tmay alang, keeman smkkingal kneurus musa alang ni mangal lukus embbulang ini duuyana manu. Dhuq brah sapah dha nanak siida o qhuran dha btunux tmutuy ka gaga sapah ni mknhuway mtmay sapah. Saw mgrbu saman do plkusan dha ka lukus hnici dha ngangut ni pucing nadas dha o ini dha jiyi pryuxun dha 1 duri pucing.

Rahuq seejiq sapah wada mdkrang uri o ini tduwa hmut musa mtmay sapah dha. Duri o ini tduwa embahang rnaw kari, kiya o aji sseeliq quri dnngsan wada mdkrang. Dhuq alang ni embahang cinun do, kika tblaiq mtaqi ka keeman siida.

太魯閣族的出草故事

當出發時必須先得到長老同意後，才可以準備出發，婦女準備要帶去的小米，小米糕及米酒，家裡的火不能熄滅。出草獵團當晚在野外等夢占，如果鳥占是「凶」，要立刻打道回家。但如果鳥占是「吉」，可繼續前進。

出草獵團一路上高聲歡呼（hmdhik），聽到槍聲一次則表示獵取一個，兩槍聲表示兩個。獵取那家的人要帶著英雄服（hubang）去迎接獵取者並給他穿上英雄服。

出草獵團中有在路上迷失的不立刻進去，而是趁夜中回到部落，各以其一服器具棄之戶外，裸體潛行到自行家門口時，用小石頭向家屋丟去，叫醒家人開門進去。第二天再穿上棄之戶外的衣服，換另外一把新刀。發起者對死者家屬賠償，如大鍋（gukung，liwas）、槍（puniq）、刀（pucing）、斧頭（pupu），這些並不是要喪家而是要丟棄成廢棄物（pkuring）。

出草期間家裡爐灶中的火不能熄，禁止相互施和受，禁止摸苧麻絲及織布，其他未出草者亦禁止到別人家，禁止玩笑的話，主要是不破壞出草。到達部落，聽到織布聲時，晚上可以安心的睡覺。